

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Συχνές απορίες σχετικά με την ιθαγένεια στην Ελλάδα

Οι ερωταπαντήσεις που ακολουθούν συντάχθηκαν στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας ενημέρωσης του κοινού, σχετικά με ορισμούς που συνδέονται με τις διαδικασίες απόδοσης της Ελληνικής Ιθαγένειας σε αλλοδαπούς πολίτες. Η επιλογή των θεμάτων έγινε με βάση τις συνηθέστερες παρανοήσεις που αντιμετωπίζει ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη κατά την εξυπηρέτηση των πολιτών.

Έχει διαφορά η ιθαγένεια από την υπηκοότητα;

Στη σύγχρονη νομική και διοικητική χρήση τους οι δύο έννοιες είναι ταυτόσημες. Δηλαδή ο Έλληνας πολίτης έχει «ελληνική υπηκοότητα», ή εναλλακτικά έχει «ελληνική ιθαγένεια». Από τους δύο ορισμούς προτιμάται αυτός της ιθαγένειας διότι η έννοια του υπηκόου συνδέεται συχνά με τον θεσμό της βασιλείας.

Τι σημαίνει «ομογενής»;

Προσδιορίζει αυτόν που έχει την ιθαγένεια (είναι πολίτης) άλλης χώρας αλλά έχει ελληνική καταγωγή και συνδέεται με τη ισχυρούς δεσμούς με την Ελλάδα. Αντιδιαστέλλεται με τον «αλλογενή» που ανήκει σε άλλη εθνική κοινότητα.

Τι σημαίνει «ημεδαπός»;

«Ημεδαπός» είναι ο Έλληνας πολίτης. Αντιδιαστέλλεται με τον «αλλοδαπό» που είναι πολίτης άλλης χώρας ή ανιθαγενής. Οι αλλοδαποί διαχωρίζονται στους «Ευρωπαίους πολίτες» ή πολίτες ΕΕ, οι οποίοι έχουν δικαιώματα που προσομοιάζουν με αυτά των ημεδαπών και στους υπηκόους τρίτων χωρών (πολίτες χωρών εκτός ΕΕ) τα δικαιώματα των οποίων διέπονται από τον Κώδικα Μετανάστευσης.

Τι σημαίνει «ανιθαγένεια»;

Είναι η κατάσταση στην οποία μπορεί να βρεθεί κάποιος, όταν καμία χώρα δεν τον αναγνωρίζει ως πολίτη της. Ειδική Συνθήκη του ΟΗΕ από το 1961 καλεί τα κράτη μέλη να αναλάβουν μέτρα για τη μείωση ως και την εξάλειψη του φαινομένου. Μέχρι σήμερα η Ελλάδα δεν έχει προσχωρήσει στη Συνθήκη.

Τι σημαίνουν οι όροι «παλιννόστηση», «παλιννοστούντες»;

Ο πρώτος όρος αφορά την επιστροφή στην πατρίδα και ο δεύτερος όσους επιστρέφουν. Στην χώρα μας, τις τελευταίες δεκαετίες, αυτοί οι όροι χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν αποκλειστικά για να χαρακτηρίσουν την επιστροφή στην Ελλάδα των ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση.

Ποιος έχει απευθείας από το νόμο ελληνική ιθαγένεια;

Κατέχουν την ελληνική ιθαγένεια όσοι γεννιούνται, αναγνωρίζονται ή υιοθετούνται ως ανήλικοι από έναν τουλάχιστον γονέα που είναι Έλληνας πολίτης.

Ποιος έχει δικαίωμα να πάρει την ελληνική ιθαγένεια;

Σε γενικές γραμμές ελληνική ιθαγένεια δικαιούνται και όσοι έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα από αλλοδαπούς γονείς που διαμένουν νόμιμα σε αυτή, αλλά και οι απόγονοι νόμιμα διαμενόντων αλλοδαπών που έχουν συμπληρώσει συγκεκριμένο διάστημα εκπαίδευσης μέσα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Οι υπόλοιποι αλλοδαποί πολίτες, που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα, μπορούν υπό προϋποθέσεις να υποβάλλουν αιτήματα απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας, που θα κριθούν μέσα από τις διαδικασίες της «πολιτογράφησης» αλλογενών ή ομογενών. Για ειδικότερες πληροφορίες **δείτε εδώ:** <https://www.synigoros.gr/resources/20180212-aplopoiimenes-odigies-politografisis.pdf>

Που υποβάλλονται τα αιτήματα απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας;

Όσοι ζουν στην Ελλάδα μπορούν να υποβάλλουν σχετικά αιτήματα στις Διευθύνσεις (ή Τμήματα) Ιθαγένειας που εξυπηρετούν την περιοχή όπου διαμένουν. Αναλυτικός κατάλογος είναι αναρτημένος στην ειδική ιστοσελίδα του Υπ. Εσωτερικών **[δείτε εδώ: <https://www.ypes.gr/structure/ypovrgos-2/g-g-ithageneias-orgchart/d-ithageneias-orgchart/perifereiakes-dieythynseis-ithageneias/>]**. Άτομα που έλκουν ελληνική ιθαγένεια από προγόνους Έλληνες πολίτες ή είναι ομογενείς και κατοικούν στο εξωτερικό μπορούν να υποβάλουν τα αιτήματά τους στο ελληνικό προξενικό γραφείο που εξυπηρετεί την περιοχή τους.

Έχουν προτεραιότητα στις διαδικασίες ιθαγένειας όσοι έχουν ειδικούς λόγους να την αποκτήσουν;

Βάσει εγκυκλίων ως αποδεκτοί λόγοι επίσπευσης των διαδικασιών απόδοσης ιθαγένειας νοούνται όσοι σχετίζονται με ζητήματα υγείας και σπουδών στο εξωτερικό. Και για τους δύο λόγους απαιτούνται ισχυρές έγγραφες αποδείξεις **[για ειδικότερες πληροφορίες, δείτε εδώ: https://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/egk47491-10092018_1.pdf]**. Ως λόγοι επίσπευσης δεν νοούνται άλλοι συχνά προβαλλόμενοι λόγοι όπως η μετακίνηση για εργασία στο εξωτερικό, η απόκτηση επιδοματικών

δικαιωμάτων, η πολυτεκνία, η συγγένεια με Έλληνα πολίτη, ή η κοινή θρησκεία με την πλειονότητα του πληθυσμού της Ελλάδας.

Γιατί διαφέρουν οι όροι προσδιορισμού των Ελλήνων ομογενών από την Τουρκία, την Αλβανία, την πρώην Σοβιετική Ένωση και άλλες χώρες;

Αυτό συμβαίνει διότι κλήθηκε η χώρα μας να επεκτείνει την προστασία της σε κάθε μια από αυτές τις κοινότητες ομογενών σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, κατά τις οποίες ίσχυαν ξεχωριστές ιστορικές και πολιτικές συνθήκες. Συγκεκριμένα η Ελλάδα διαμόρφωσε πλαίσιο προστασίας των ομογενών από την Τουρκία (Κωνσταντινούπολη – νησιά Βοσπόρου) κατά την δεκαετία του '50, για τους προερχόμενους από την πρώην Σοβιετική Ένωση στα τέλη της δεκαετίας του '80, ενώ για τους προερχόμενους από την Αλβανία κατά την δεκαετία του '90.

Μπορεί κάποιος να ζητήσει να αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια;

Ένας πολίτης που έχει αποδεδειγμένα χάσει τους δεσμούς του με την Ελλάδα και έχει αποκτήσει την ιθαγένεια άλλης χώρας μπορεί να ζητήσει να του αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια (δείτε παρ.1 & 2 του αρ. 16 και του αρ.18 του ΚΕΙ σχετικά με την απώλεια και την αποποίηση της ελληνικής ιθαγένειας, αντίστοιχα).

Μπορεί το Ελληνικό κράτος να αφαιρέσει την ιθαγένεια από έναν Έλληνα πολίτη;

Μπορεί, εφόσον τα αρμόδια όργανα (Υπουργείο Εσωτερικών και Συμβούλιο Ιθαγένειας) κρίνουν, μετά από ενδελεχή αιτιολόγηση, ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δρα ενάντια στα ελληνικά συμφέροντα (αρ. 17 του ΚΕΙ περί απώλειας Ελληνικής ιθαγένειας λόγω εκπτώσεως).

Τι είναι η «ελληνοποίηση»;

Είναι αδόκιμος όρος που χρησιμοποιείται συχνά ως συνώνυμο της κτήσης ιθαγένειας. Η χρήση του έχει συνδεθεί περισσότερο με την παράτυπη μετατροπή της χώρας προέλευσης προϊόντων (π.χ. «ελληνοποίηση κρεάτων»). Όταν χρησιμοποιείται στο γραπτό ή προφορικό λόγο για να δηλώσει την απόδοση ελληνικής ιθαγένειας σε αλλοδαπούς, εμπεριέχει υποτιμητική υποδήλωση ή υποδηλώνει ότι η ελληνική ιθαγένεια αποκτήθηκε με παράτυπο τρόπο.

Τι είναι η «Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια»;

Η «Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια, θεσπίζεται από το άρθρο 20 της Συνθήκης της Ε.Ε. («Συνθήκη της Λισαβόνας») σύμφωνα με το οποίο «Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους». Δεν πρόκειται, επομένως για μια πρωτογενή ιθαγένεια αφού προστίθεται στην ήδη υπάρχουσα του κράτους μέλους, δηλαδή προϋπόθεση για να θεωρηθεί κάποιος «ευρωπαίος πολίτης» είναι να έχει ήδη την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους της Ε.Ε. Όπως συμβαίνει και με τις ιθαγένειες των κρατών μελών, η ιθαγένεια της ΕΕ αναφέρεται στη σχέση ανάμεσα στον πολίτη και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μια σχέση που διέπεται από δικαιώματα, υποχρεώσεις και συμμετοχή στην πολιτική ζωή, όπως ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στην Ε.Ε., προξενική προστασία κλπ.